

Akutte magesmerter

Magesmerter som oppstår brått og som ikke har vart lenge kalles akutte.

Noen ganger kan smertene komme i løpet av sekunder, andre ganger i løpet av timer.

Magesmerter kan arte seg svært forskjellig, og disse forskjellene er viktige når det gjelder å finne ut hva årsaken er.

Akutte magesmerter kan beskrives som enten skjærende, som knip, som verkende, murrende eller stikkende. Av og til passer ingen av disse betegnelse, det er kanskje snarere en ubehagsfornemmelse som det er vanskelig å sette ord på.

Noen ganger sitter smertene i et bestemt punkt vi kan peke på, men vel så ofte er de mer diffust lokalisert. Likeledes kan smerte fra magen av og til stråle ut i ryggen, opp bak skulderbladene eller ned i lyskene eller bena. Sterke smerter ledsages oftest av kvalme.

Hvordan oppstår akutte magesmerter?

Magesmerter skyldes som oftest at nervefibrene som er spesialisert for smerteimpulser sender signaler fra magen til hjernen.

Signalene kan komme fra en betennelsesprosess, fra et sår, fra et område som ikke får tilstrekkelig blodforsyning, eller fra smertefølere som registrerer utspiling eller drag i tarmene.

Men, det behøver nødvendigvis ikke være slik. Det viser seg at hos noen mennesker kan selv

vanlige stimuli fra trarmene gi opphav til smerteopplevelser, fordi nervesystemet ser ut til å ha økt "følsomhet".

Derved kan selv vanlige tarmbevegelser i forbindelse med normal fordøyelse føre til smerter og ubehag. Mageplager som oppstår på denne måten er naturlig nok oftest kroniske eller kronisk tilbakevendende.

Når bør du søke lege?

Akutt innsettende sterke smerter som vedvarer bør føre til legeundersøkelse.

Viktige symptomer i den sammenhengen er:

- markert kvalme og oppkast
- uttalt slapphet og medtattethet
- blodig eller svart avføring
- oppkast

Dersom magen er øm og stram å kjenne på, ikke mulig å slappe av, eller utspilt og blir større tilsier det også rask legeundersøkelse.

Det er også viktig å ta hensyn til sykehistorien. Hvis du f.eks. har magesårsykdom eller kronisk tarmbetennelse (ulcerøs kolitt eller Crohns sykdom) bør du være oppmerksom på mulige komplikasjoner.

Et annet godt eksempel er pasienter som på grunn av leddgikt eller andre sykdommer bruker betennelsesdempende midler som f.eks. acetylsalicylsyre (Dispril, Albyl) eller andre såkalte antiflogistika (Brufen, Felden, Naprosyn m.fl.).

Disse medikamentene kan gi sårddannelser og alvorlig blødning fra tarmkanalen. Med andre ord, terskelen for å søke lege bør være lavere hvis du har en kronisk sykdom i magen eller bruker medisiner som kan skade magetarmkanalen.

Det er både vanlig og normalt å bli redd når du får akutte smerter i magene. Hos noen mennesker blir denne redselen så kraftig at den forsterker smertene og fører til kvalme og svimmelhet, ja av og til også besvimelse.

Dermed kan selv relativt moderate smerter utvikle seg til et sykdomsbilde som er vanskelig å skille fra alvorlige tilstander. Ofte vil mennesker som har det på denne måten være kjent med dette reaksjonsmønsteret, og derfor etterhvert falle til ro igjen og bli bedre av seg selv.

I tvilstilfeller skal du ikke nøle med å søke lege. En undersøkelse som avkrefter mistanken om alvorlige tilstander er viktig og sparer både pasient og pårørende for bekymringer og usikkerhet.

Hva kan legen hjelpe med?

Når du søker lege på grunn av akutte magesmerter er legens oppgave først og fremst å

undersøke hvorvidt det er tegn som tyder på at det foreligger en akutt sykdom i magen som krever operasjon eller annen behandling. Derneft kan legen lindre smerter ved bruk av smertestillende midler.

Smertebehandling kan gis av legen også før diagnosen er stillet under forutsetning av at pasienten holdes under oppsikt og utredes videre på en tilfredstillende måte.

Hva kan jeg gjøre selv?

Det å kunne litt om akutte magesmerter kan være svært verdifullt fordi du vet hva du skal legge merke til, og hvordan du skal beskrive tilstanden når du kontakter lege. Dette gjør det også lettere for legen.

Akutte magesmerter skyldes heldigvis som oftest uskyldige tilstander og når smertene er moderate, eller går fort over og det ikke er varselsignaler tilstede kan du selvsagt observere forløpet selv. Under en slik observasjon bør du ikke spise, og begrense væskeinntaket til vann, saft, selters eller annet mineralvann.

Mageknip gir seg vanligvis i løpet av noen timer, og ved matforgiftninger vil forløpet oftest være greit å kjenne igjen.

Om du velger å ta smertestillende, vil midler som inneholder paracetamol være å foretrekke, med mindre du har en kjent leversykdom.

